

Yatırım Teşvik Sistemi

Dr. Mehmet Yurdal ŞAHİN

Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü

Genel Müdür V.

Ağustos 2023

1. Yatırım Teşvik Sistemi

- Amaç ve Mevzuat
- Teşvik Uygulamaları
- İstatistikler
- Son Dönemde Yapılan Önemli Değişiklikler

2. Proje Bazlı Teşvik Sistemi

3. Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı

4. Cazibe Merkezleri Programı

YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ

- Tüm ÷lkelerce değişik amaçlarla uygulanan ve temelde ÷lkedeki ekonomik ve sosyal sorunların giderilmesini hedef alan devlet yardımları, kamunun piyasa mekanizmasına müdahale araçlarının en önemlilerinden biridir.
- Uygulama amacı, kullanılan enstrümanlar ve yöntem bakımından gelişmelere göre hızla adapte edilebilen dinamik bir müdahale aracı olması, devlet yardımlarını ekonomik ve sosyal sorunların çözümünde önemli bir konuma getirmiştir

- Ülkemizde, 1913 yılından beri sistemli bir şekilde uygulanan teşvik tedbirleri, ekonomik gelişmelere paralel olarak büyük değişikliklere uğramıştır. Bu dönem içinde ekonomik, sosyal ve siyasi yönde yaşanan değişimlerin kamu politikalarını büyük ölçüde etkilemesi sonucunda, teşvik uygulamaları hem içerik hem de şekil olarak büyük değişime uğramıştır.

YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ

Yatırımlarda
Devlet
Yardımları
Hakkında
Karar

Proje Bazlı
Teşvik
Sistemi

Teknoloji
Odaklı
Sanayi
Hamlesi
Programı

Cazibe
Merkezleri
Programı

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Yatırım Teşvik Mevzuatı

- Yatırımlar, Karar ve bu Kararın uygulanmasına ilişkin tebliğ hükümleri çerçevesinde desteklenmektedir.
  - **2012/3305 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar”** (19.06.2012 tarihli Resmi Gazete)
  - **2012/1 Sayılı Uygulama Tebliği** (20.06.2012 tarihli Resmi Gazete)
- Söz konusu mevzuatta, ilgili Kamu Kuruluşları ve STK’ların talepleri doğrultusunda bugüne kadar **33 adet Karar ve 14 adet Tebliğ** değişikliği gerçekleştirilmiş olup, bu değişiklikler ile yatırımcı lehine yeni uygulamalar başlatılmıştır.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMASI

İller arasındaki gelişmişlik farkını azaltmayı ve illerin üretim ve ihracat potansiyellerini artırmayı hedefler.

ÖNCELİKLİ YATIRIM KONULARI

Belirli yatırım konularının 5. Bölge destekleri ile desteklenmesi hedeflenmektedir.

STRATEJİK YATIRIMLAR

Cari açığın azaltılmasına katkı sağlayacak katma değeri yüksek yatırımlar desteklenmektedir.

GENEL TEŞVİK UYGULAMASI

Teşvik edilmeyecek yatırım konuları dışında kalan tüm yatırımları kapsamaktadır.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Destek Unsurları	Genel Teşvik Uygulaması	Bölgesel Teşvik Uygulaması ve Öncelikli Yatırımlar	Stratejik Yatırımların Teşviki
KDV İstisnası	✓	✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti	✓	✓	✓
Vergi İndirimi		✓	✓
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		✓	✓
Yatırım Yeri Tahsis		✓	✓
Faiz veya Kâr Payı Desteği		✓	✓
KDV İadesi*	✓	✓	✓
Sadece 6. Bölgede Gerçekleştirilen Yatırımlar İçin			
Sigorta Primi Desteği		✓	✓
Gelir Vergisi Stopajı Desteği	✓	✓	✓

*İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında 1/1/2017 ile 31/12/2024 tarihleri arasında gerçekleştirilecek bina-inşaat harcamaları KDV iadesinden yararlanır.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Destek Unsurları

KDV İstisnası

Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır

Gümrük Vergisi Muafiyeti

Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Vergi İndirimi

Gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşıncaya kadar indirimli olarak uygulanmasıdır.

Faiz Desteği

Teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının %70'ine kadar kullanılan krediye ilişkin ödenecek faizin veya kâr payının belli bir kısmının karşılanmasıdır.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Destek Unsurları

Yatırım Yeri Tahsisi

Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenmiş yatırımlar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilebilir.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği

Yatırım Teşvik Belgesi kapsamı yatırımla sağlanan **ilave istihdam için** ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin **asgari ücrete tekabül eden kısmının** Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Sigorta Primi Desteği (Sadece 6. Bölge)

Yatırım Teşvik Belgesi kapsamı yatırımla sağlanan **ilave istihdam için** ödenmesi gereken **sigorta primi işçi** hissesinin **asgari ücrete tekabül eden kısmının** Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Gelir Vergisi Stopajı Desteği (Sadece 6. Bölge)

Yatırım Teşvik Belgesi kapsamı yatırımla sağlanan **ilave istihdam için** ödenmesi gereken gelir vergisi stopajının **asgari ücrete tekabül eden kısmının** terkin edilmesidir.

KDV İadesi

Sabit yatırım tutarı **500 milyon Türk Lirasının** üzerindeki yatırımlar kapsamında ve imalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları için tahsil edilen KDV'nin iade edilmesidir.

Kararda Yer Almayan Diğer Destek Unsurları

Damga Vergisinden İstisna Edilen Kağıtlar

- Yatırım mallarına ilişkin olarak bu malların üreticileri ve tedarikçileri arasında düzenlenen kağıtlara
  - Yatırıma yönelik gayri maddi hakların kiralanması ve satın alınmasına ilişkin düzenlenen kağıtlara
  - Sabit kıymet yatırımlarının imal ve inşasına yönelik düzenlenen sözleşmeler, taahhütnameler, teminatlar ve bu mahiyetteki kağıtlara,
  - Danışmanlık ve teknik müşavirlik hizmetlerine ilişkin düzenlenen kağıtlara
- Damga vergisi istisnası sağlanmış ve Harçlar Kanununda yazılı harçlardan müstesna tutulmuştur.

Harçlar Kanunu Kapsamındaki İstisnalar

Emlak Vergisi Kanunu Kapsamındaki İstisnalar

- İnşa edilen binalar için, inşalarının sona erdiği tarihi takip eden bütçe yılından itibaren beş yıl süre ile
- İktisap olunan veya tahsis edilen araziler için, yatırım teşvik belgesi süresince **geçici emlak vergisi muafiyeti** sağlanmıştır.

Binalara yönelik geçici emlak vergisi muafiyetinden faydalanabilmek için;

- Bina inşaatının Yatırım Teşvik Belgesinin tamamlama vizesinin yapılacağı tarihten önce sona ermiş olması,
- Yeni inşa edilen binaya ilişkin olarak 1319 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi gereği verilecek olan emlak vergisi (bina) bildiriyle birlikte Yatırım Teşvik Belgesinin bir örneğinin de ilgili belediyeye verilmesi,
- 1/1/2017 tarihi itibarıyla yatırım süresinin devam etmesi,

Arazilere yönelik geçici emlak vergisi muafiyetinden faydalanabilmek için;

- Yatırım Teşvik Belgesinin tamamlama vizesinin yapılacağı tarihten önce arazinin iktisap olunması ve tahsis edilmesi,
- Arazinin Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yapılan yatırımlar için iktisap olunduğunun veya tahsis edildiğinin, Yatırım Teşvik Belgesinin bir örneğiyle birlikte ilgili belediyeye bütçe yılı içerisinde bildirilmesi,
- 1/1/2017 tarihi itibarıyla yatırım süresinin devam etmesi, gerekmektedir.

Kararda Yer Almayan Diğer Destek Unsurları

Belediye Gelirleri Kanunu Kapsamındaki İstisnalar

- İnşa edilen binalara (ilave ve tadiller dahil) bina inşaat harcı istisnası getirilmiştir.

İmar ile ilgili harçlara ilişkin getirilen istisnalar:

- Parselasyon harcı.
- İfraz ve tevhit harcı.
- Plan ve proje tasdik harcı.
- Zemin açma izni ve toprak hafriyatı harcı.
- Yapı kullanma izni harcı.

Bu istisnalardan faydalanabilmek için;

- Yapı ve tesislere ilişkin izin, karar veya işlemin Yatırım Teşvik Belgesinin tamamlama vizesinin yapılacağı tarihten önce alınması veya yapılması,
- Bu kapsamda inşa edilecek yapı ve tesislere ilişkin izin, karar veya işlem aşamasında Yatırım Teşvik Belgesinin bir örneğinin ilgili belediyeye verilmesi, gerekmektedir.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Asgari Yatırım Tutarı

Genel Teşvik Uygulaması

- I. ve II. Bölgelerde 3 Milyon TL
- III., IV., V. ve VI. Bölgelerde 1 Milyon 500 Bin TL'dir.

Stratejik Yatırımlar

- Asgari sabit yatırım tutarı 50 Milyon TL'dir.

Bölgesel Teşvik Uygulamaları ve Öncelikli Yatırımlar

- Asgari 1.500.000 TL'den başlamak üzere desteklenen her bir sektör ve her bir il için ayrı ayrı belirlenmiştir.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

*BÖLGESEL
TEŞVİK
UYGULAMASI*

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

SEGE 2017 – 6 BÖLGE

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Bölgesel Teşvik Uygulaması Destekleri			BÖLGELER					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			✓	✓	✓	✓	✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti			✓	✓	✓	✓	✓	✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB ve EB Dışı	15	20	25	30	40	50
		OSB ve EB İçi	20	25	30	40	50	55
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	OSB ve EB Dışı		2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
	OSB ve EB İçi		3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			✓	✓	✓	✓	✓	✓
Faiz veya Kâr Payı Desteği	İç Kredi				3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi		-	-	1 Puan	1 Puan	2 Puan	2 Puan
	Azami Tutar				1 Milyon TL	1,2 Milyon TL	1,4 Milyon TL	1,8 Milyon TL
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği			-	-	-	-	-	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			-	-	-	-	-	10 yıl

*İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında; 1/1/2017 ile 31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için yatırıma katkı oranı her bir bölgede geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, vergi indirimi oranı tüm bölgelerde %100 oranında ve yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde kullanılabilir oranı %100 olarak uygulanır. Yapılan değişiklik ile imalat ve turizm sektöründe belge kapsamında gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları, 31/12/2025 tarihine kadar KDV istisnasından yararlandırılabilir.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

ASGARİ ÜCRET VE YASAL KESİNTİLER (01.07.2023-31.12.2023 Dönemi)		
	Normal Uygulama	İndirilecek Tutar
Brüt Ücret	13.414,50 TL	-
Sigorta Primi İşçi Payı	1.878,03 TL	1.878,03 TL
İşsizlik Sigortası Primi İşçi Payı	134,15 TL	-
Kesintiler Toplamı	2.012,18 TL	-
Net Ücret	11.402,32 TL	-
Sigorta Primi İşveren Payı (% 15.5 - %20.5)		
	2.079,25 TL – 2.749,98	2.079,25 TL
İşsizlik Sigortası Primi İşveren Payı (% 2)	268,29 TL	
İŞVEREN YÜKÜ	15.762,40 TL	3.957,28 TL

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

*ÖNCELİKLİ
YATIRIM
KONULARI*

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Öncelikli Yatırım Konuları

- Madencilik ve maden arama yatırımları**
- Demiryolu, denizyolu veya havayolu ile yük ve/veya yolcu taşımacılığına yönelik yatırımlar
- Orta yüksek ve yüksek teknolojili ürünlere yönelik test merkezi yatırımları**
- Turizm Merkezleri, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinde veya termal turizm konusunda bölgesel desteklerden yararlanabilecek nitelikteki turizm konaklama yatırımları
- Kreş ve gündüz bakımevleri, okul öncesi eğitim, ilkokul, ortaokul ve lise eğitim yatırımları ile hava araçlarının kullanım, tamir ve bakımına yönelik eğitim yatırımları**
- Savunma alanındaki yatırımlar
- Direkt soğutmalı slab döküm ve sıcak haddeleme yöntemi ile alüminyum yassı mamul üretimi yatırımları**

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Öncelikli Yatırım Konuları

- Motorlu kara taşıtları ana sanayinde gerçekleştirilecek asgari 300 Milyon TL tutarındaki yatırımlar ve asgari 75 Milyon TL tutarındaki motor yatırımları ile asgari 20 Milyon TL tutarındaki motor aksamları, aktarma organları/aksamları ve otomotiv elektroniğine yönelik yatırımlar.**
- Maden Kanunu'nun 2. Maddesinin 4-b grubunda yer alan madenlerin girdi olarak kullanıldığı elektrik üretimi yatırımları.
- Asgari 50 Milyon TL tutarındaki, sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) yatırımları ve yer altı doğalgaz depolama yatırımları**
- Bir tesisteki atık ısıdan geri kazanım yolu ile elektrik üretimine yönelik yatırımlar (doğalgaza dayalı elektrik üretim tesisleri hariç)
- Mevcut imalat sanayi tesislerinde gerçekleştirilecek enerji verimliliğine yönelik yatırımlar**
- Karbon elyaf üretimine veya karbon elyaf üretimi ile birlikte olmak kaydıyla karbon elyaftan mamul kompozit malzeme üretimine yönelik yatırımlar

Öncelikli Yatırım Konuları

- OECD teknoloji yoğunluk tanımına göre yüksek teknolojili ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar
- Yenilenebilir enerji üretimine yönelik türbin ve jeneratör imalatı ile rüzgar türbini kanadı imalatı yatırımları
- AR-GE projeleri neticesinde elde edilen ürünlerin üretilmesine yönelik yatırımlar
- Lisanslı Depoculuk Yatırımları
- Nükleer Enerji Santrali Yatırımları
- Belirli nitelikteki laboratuvar yatırımları.
- Belirli nitelikteki otomasyona dayalı sera ve entegre büyükbaş hayvancılık yatırımları
- Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında Çevre Lisansına tabi yatırımlar
- Sağlık turizmi kapsamında yaşlı ve/veya engelli bakım köyleri ve esenlik tesisi yatırımları
- Asgari 500 milyon TL tutarındaki orta-yüksek teknolojili yatırımlar

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Öncelikli Yatırım Konuları

- Asgari yatırım tutarı şartı aranmaksızın ihtisas serbest bölgelerinde gerçekleştirilecek yazılım ve bilişim ürünleri üretimi yatırımları**
- Ar-ge ve çevre yatırımları
- Elektrik veya hidrojenle çalışan ulaşım araçları imalatı**
- Asgari 5.000 m² beyaz alan şartını sağlayan veri merkezi yatırımları
- Turizm Merkezlerinde gerçekleştirilecek turizm konaklama yatırımları**
- US-97 kodu 2519.0.04 olan vulkanize edilmiş kauçuktan taşıyıcı kolonlar ve transmisyon kolonları üretimine yönelik yatırımlar (depremde hasar önleyici sismik izolasyon cihazı, epoksi kaplı öngerme halatı vb.)
- Dijital Dönüşüm Destek Programı kapsamındaki yatırımlar**
- Yeşil Dönüşüm Destek Programı kapsamındaki yatırımlar

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Öncelikli Yatırım Destekleri		BÖLGELER		
		I – II – III – IV	V	VI
KDV İstisnası		✓	✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓	✓	✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	40	40	50
			50 (OSB İçi)	55 (OSB İçi)
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	OSB ve EB Dışı	7 yıl	7 yıl	10 yıl
	OSB ve EB İçi		10 yıl (OSB İçi)	12 yıl (OSB İçi)
Yatırım Yeri Tahsisi		✓	✓	✓
Faiz veya Kâr Payı Desteği	İç Kredi	5 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi	2 Puan	2 Puan	2 Puan
	Azami Tutar	1,4 Milyon TL	1,4 Milyon TL	1,8 Milyon TL
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		-	-	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		-	-	10 yıl

*İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında; 1/1/2017 ile 31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için yatırıma katkı oranı her bir bölgede geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, vergi indirimi oranı tüm bölgelerde %100 oranında ve yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde kullanılabilir oranı %100 olarak uygulanır. Ayrıca, yapılan değişiklik ile imalat ve turizm sektöründe belge kapsamında gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları, **31/12/2025** tarihine kadar KDV istisnasından yararlandırılabilir.

OECD ORTA-YÜKSEK TEKNOLOJİ DESTEĞİ ALAN YATIRIM KONULARI

- Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı (2423 hariç)
- Makine ve Teçhizat İmalatı
- Elektrikli Makine Ve Cihazların İmalatı
- Motorlu Kara Taşıtları İmalatı
- Demiryolu ve Tramvay Lokomotifleri ile Vagonlarının İmalatı
- Ulaşım Araçları İmalatı

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

OECD Orta-Yüksek Uygulaması Destekleri			I, II, III	IV	V	VI
KDV İstisnası			✓	✓	✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti			✓	✓	✓	✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB ve EB Dışı	30	30	40	50
		OSB ve EB İçi	-	40	50	55
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		OSB ve EB Dışı	6 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB ve EB İçi	-	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			✓	✓	✓	✓
Faiz veya Kâr Payı Desteği	İç Kredi		4 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi		1 Puan	1 Puan	2 Puan	2 Puan
	Azami Tutar		1,2 Milyon TL	1,2 Milyon TL	1,4 Milyon TL	1,8 Milyon TL
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği			-	-	-	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			-	-	-	10 yıl

*İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında; 1/1/2017 ile 31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için yatırıma katkı oranı her bir bölgede geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, vergi indirimi oranı tüm bölgelerde %100 oranında ve yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde kullanılabilir oranı %100 olarak uygulanır. Ayrıca, yapılan değişiklik ile imalat ve turizm sektöründe belge kapsamında gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları, **31/12/2025** tarihine kadar KDV istisnasından yararlandırılabilir.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

*STRATEJİK
YATIRIMLAR*

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Stratejik Yatırım Değerlendirme Kriterleri

Sabit yatırım tutarının 50 Milyon Türk Lirasının üzerinde olması

Yatırım konusu ürünle ilgili yurtiçi toplam üretim kapasitesinin ithalattan az olması

Belge konusu yatırımla sağlanacak katma değer in asgari yüzde kırk olması

Yatırım konusu ürünle ilgili olarak son bir yıl içerisinde gerçekleşen toplam ithalatın 50 Milyon ABD Dolarının üzerinde olması

Münhasıran bu yatırımların enerji ihtiyacını karşılamak üzere gerçekleştirilecek doğalgaza dayalı olmayan enerji yatırımlarının, tesis kurulu gücü ile orantılanacak kısmı dâhil edilecektir.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanlığı'ndan alınacak proje onayı ile gerçekleştirilecek savunma sanayine yönelik yatırımlarda aranmaz.

Rafineri ve petrokimya yatırımlarında aranmaz.

- Yurt içinde üretimi olmayan ürünlerin üretimine yönelik yatırımlarda aranmaz.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanlığı'ndan alınacak proje onayı ile gerçekleştirilecek savunma sanayine yönelik yatırımlarda aranmaz.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Stratejik Yatırım Destekleri		BÖLGELER	
		I – II – III – IV - V	VI
KDV İstisnası		✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓	✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB ve EB Dışı	50
		OSB ve EB İçi	50
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		OSB ve EB Dışı	7 yıl
		OSB ve EB İçi	7 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi		✓	✓
Faiz veya Kâr Payı Desteği	İç Kredi	5 Puan	5 Puan
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi	2 Puan	2 Puan
	Azami Tutar	75 Milyon TL	75 Milyon TL
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		-	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		-	10 yıl
KDV İadesi		✓	✓

*İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında; 1/1/2017 ile 31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için yatırıma katkı oranı geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, vergi indirimi oranı %100 oranında ve yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde kullanılacak oranı %100 olarak uygulanır. Ayrıca, yapılan değişiklik ile imalat ve turizm sektöründe belge kapsamında gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları, **31/12/2025** tarihine kadar KDV istisnasından yararlandırılabilir.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

*GENEL TEŞVİK
UYGULAMASI*

Genel Teşvik Uygulaması

Bölge ayrımı yapılmaksızın;

- Teşvik edilmeyecek yatırım konuları ile diğer teşvik uygulamaları kapsamında yer almayan ve
- Asgari sabit yatırım tutarı şartını sağlayan yatırımlardır.

DESTEKLER:

- KDV İstisnası
- Gümrük Vergisi Muafiyeti
- **Gelir Vergisi Stopajı Desteği (6. Bölge)**

İSTATİSTİKLER

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

20.06.2012 – 31.07.2023 Tarihleri Arasında Düzenlenen Yatırım Teşvik Belgeleri

Belge Düzenleme Yılı	Belge Adedi	Değişim (%)	Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)	Değişim (%)	İstihdam	Değişim (%)
2012 (20 Haziran itibariyle)	1.963		108.872		97.891	
2013	3.788		79.052		153.930	
2014	3.112	-17,8%	99.945	26,4%	147.650	-4,1%
2015	3.775	21,3%	114.609	14,7%	133.332	-9,7%
2016	4.727	25,2%	129.455	13,0%	158.893	19,2%
2017	6.852	45,0%	231.857	79,1%	226.136	42,3%
2018	5.500	-19,7%	244.046	5,3%	247.331	9,4%
2019	5.412	-1,6%	292.841	20,0%	195.926	-20,8%
2020	10.169	87,9%	453.152	54,7%	290.730	48,4%
2021	12.501	22,9%	465.864	2,8%	365.423	25,7%
2022	13.548	8,4%	669.724	43,8%	351.968	-3,7%
2023/Temmuz	9.345		532.527		200.438	
Genel Toplam	80.692		3.421.945		2.569.648	

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

20.06.2012 – 31.07.2023 Tarihleri Arasında Düzenlenen Yatırım Teşvik Belgeleri

Bölgesi	Belge Adedi	Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)	İstihdam
1. Bölge	31.885	1.430.795	900.891
2. Bölge	14.453	671.685	354.408
3. Bölge	11.067	578.077	268.876
4. Bölge	7.586	251.212	242.102
5. Bölge	5.925	213.724	215.987
6. Bölge	9.562	140.820	574.986
Muhtelif Bölge	214	135.631	12.398
Genel Toplam	80.692	3.421.945	2.569.648

Sektörü	Belge Adedi	Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)	İstihdam
ENERJİ	12.450	545.432	45.634
HİZMETLER	13.469	770.030	705.435
İMALAT	48.957	1.935.908	1.700.169
MADENCİLİK	2.154	124.551	66.145
TARIM	3.662	46.025	52.265
Genel Toplam	80.692	3.421.945	2.569.648

Destek Sınıfı	Belge Adedi	Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)	İstihdam
Bölgesel	43.569	1.635.908	1.676.138
Büyük Ölçekli	96	88.648	55.128
Genel	27.994	886.129	387.362
Öncelikli	8.866	504.966	417.422
Stratejik Yatırımlar	167	306.295	33.598
Genel Toplam	80.692	3.421.945	2.569.648

Yatırımın Cinsi	Belge Adedi	Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)	İstihdam
Diğer	6.108	314.533	79.709
Komple Yeni	50.146	2.036.060	1.840.925
Tevsi	24.438	1.071.353	649.014
Genel Toplam	80.692	3.421.945	2.569.648

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

20.06.2012 – 31.07.2023 Tarihleri Arasında Ankara İlinde Düzenlenen Yatırım Teşvik Belgeleri

Destek Sınıfı	Belge Adedi	Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)	İstihdam
Bölgesel	1.980	74.164	43.694
Büyük Ölçekli	5	670	1.047
Genel	1.546	41.587	20.598
Öncelikli	1.081	49.649	50.364
Stratejik Yatırımlar	11	10.494	2.621
Genel Toplam	4.623	176.564	118.324

Yatırımın Cinsi	Belge Adedi	Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)	İstihdam
Diğer	274	12.613	3.046
Komple Yeni	2.641	103.982	84.386
Tevsi	1.708	59.969	30.892
Genel Toplam	4.623	176.564	118.324

Sektörü	Belge Adedi	Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)	İstihdam
ENERJİ	681	13.708	1.853
HİZMETLER	795	44.070	49.587
İMALAT	3.062	108.749	64.778
MADENCİLİK	44	9.135	1.269
TARIM	41	902	837
Genel Toplam	4.623	176.564	118.324

SON DÖNEMDE YAPILAN ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİKLER

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Son Dönemde Yapılan Önemli Değişiklikler

Asgari yatırım tutarları

(01.01.2022'den sonra geçerli olmak üzere)

- Genel Teşvik Sistemi'nde asgari sabit yatırım tutarı;
  - I. ve II. Bölgelerde 3 milyon TL,
  - III., IV., V. ve VI. Bölgelerde 1 Milyon 500 bin TL'dir.
- Stratejik Yatırımlar için belirlenen asgari sabit yatırım tutarı 50 milyon TL'dir.
- Bölgesel Teşvik Uygulamaları için ise asgari 1.500.000 TL'den başlamak üzere desteklenen her bir sektör ve her bir il için ayrı ayrı belirlenmiştir.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Son Dönemde Yapılan Önemli Değişiklikler

Gümrük Vergisi Muafiyeti

- Yerli makine imalat sanayinin teşvik edilmesi gayesi gözetilerek, ülkemizde uygun üretim kapasitesi bulunan makine ve teçhizatların ithal edilmesi halinde, yatırım teşvik belgesine dahil edilmekle birlikte gümrük vergisi muafiyetinden yararlandırılmaması sağlanmıştır.
- Söz konusu makine ve teçhizat listesine Kararın Ek-8'inde yer verilmiştir.

Son Dönemde Yapılan Önemli Değişiklikler

ETUYS Sistemi ve Yetkilendirme

- E-TUYS Sistemi 2 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlanmış olup bütün süreçler elektronik ortama taşınmıştır.
- İşlemler firmanın yetkilendireceği bir veya birkaç kişi tarafından e-imza ile tamamen elektronik olarak yürütülmektedir.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Son Dönemde Yapılan Önemli Değişiklikler

Faiz veya Kâr Payı Desteği

- Ar-Ge ve çevre yatırımları ile asgari 50 milyon TL tutarındaki elektrik veya hidrojenle çalışan ulaşım araçları imalatını da içeren sanayi tesisi yatırımları için sağlanan faiz desteği yatırımın %10'una kadar ve azami 10 Milyon TL'ye yükseltilmiştir.
- Yüksek teknolojili kapsamına giren yatırım konularındaki kullanılmış komple tesisler için faiz desteği sağlanmıştır.
- TCMB kaynaklı «Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi» kapsamında öncelikli ve stratejik yatırımlar için 5 puan faiz desteği sağlanmıştır.
- Stratejik Yatırımlar için faiz desteği yatırımın **%10'u veya 75 Milyon TL** olarak güncellendi.

Son Dönemde Yapılan Önemli Değişiklikler

Faiz veya Kâr Payı Desteği

- 5. ve 6. Bölgede yer alan illerde imalat sanayine yönelik (US-97:15-37 kodlarında) yatırımlar için Bakanlıkça ilan edilecek aracı kurumlar tarafından sağlanan krediler kapsamında **7 puan faiz desteği** sağlanmış;
- 5. ve 6. Bölgede yer alan iller ile 3. Bölgede yer alan illerin Ek-7'de yer alan ilçelerinin OSB'lerinde, 4. Bölgede yer alan illerin OSB'lerinde azami faiz desteği tutarı da **iki katına** çıkarılmıştır.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Son Dönemde Yapılan Önemli Değişiklikler

Öncelikli Yatırım Konuları

- Eklenen yatırım konuları:
  - Asgari yatırım tutarı şartı aranmaksızın ihtisas serbest bölgelerinde gerçekleştirilecek yazılım ve bilişim ürünleri üretimi yatırımları.
  - Ar-ge ve çevre yatırımları
  - Elektrik veya hidrojenle çalışan ulaşım araçları imalatı
- 5 Milyon TL asgari yatırım şartı aranan geri kazanım yatırımları için sağlanan destekler Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında Çevre Lisansına tabi yatırımları kapsayacak şekilde genişletilmiştir.
- **Asgari 5.000 m² beyaz alan şartını sağlayan veri merkezi yatırımları**
- **Turizm Merkezlerinde gerçekleştirilecek turizm konaklama yatırımları**
- **US-97 kodu 2519.0.04 olan vulkanize edilmiş kauçuktan taşıyıcı kolonlar ve transmisyon kolonları üretimine yönelik yatırımlar (depremde hasar önleyici sismik izolasyon cihazı, epoksi kaplı öngerme halatı vb.)**
- **Dijital Dönüşüm Destek Programı kapsamındaki yatırımlar**
- **Yeşil Dönüşüm Destek Programı kapsamındaki yatırımlar**

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Son Dönemde Yapılan Önemli Değişiklikler

İlçe Bazlı Bölgesel Destek Uygulamaları

- SEGE 2017 çalışması sonucu yenilenen gelişmişlik düzeyi esas alınarak illerin yeni bölgelerine göre dağılımı yapılmıştır.
- İl ve ilçelerin yeni gelişmişlik düzeyine göre bulunduğu il sınırlarına göre görece daha az gelişmiş ilçelere bir alt bölge desteği verilmesi sağlanmak suretiyle il ve ilçeler arası gelişmişlik farklılıklarının azaltılması hedeflenmiştir.
- Düzenleme kapsamında toplam **337** ilçe bulunduğu ilin alt bölge desteklerinden faydalanabilecektir. Ankara İlinde **Çamlıdere, Bala, Evren, Güdül, Kalecik ve Haymana** ilçeleri bu kapsamda değerlendirilmiştir.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Son Dönemde Yapılan Önemli Değişiklikler

Süre Uzatımı ve Tamamlama Vizesi

- COVID-19 nedeniyle; 11/3/2020 tarihinden önce düzenlenen ve bu tarih itibariyle süresi devam eden yatırım teşvik belgeleri kapsamındaki yatırımların tamamlanabilmesini teminen talep edilmesi halinde **iki yıla kadar ilave süre** verilmiştir.

Desteklenen Yeni Yatırım Konusu

- Kâğıt üretimine yönelik plantasyon sahası yatırımların ve sentetik elyaf üretimine yönelik yatırımların yatırım teşviklerinden yararlanabilmesi sağlanmıştır.
- **Modernizasyon cinsindeki un yatırımları genel teşvik sistemi kapsamında desteklenmektedir.**

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Son Dönemde Yapılan Önemli Değişiklikler

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği

- Teşvik belgesi düzenlenmesine ilişkin müracaat aşamasında talep edilmesi halinde, vergi indiriminden yararlanılmamak kaydıyla, mevcut yatırıma katkı oranı yarısı kadar artırılarak uygulanabilecektir.
- **Genç ve kadın istihdamını desteklemek amacıyla** destek uygulamasının bitimini müteakip yatırımcıların Sosyal Güvenlik Kurumuna müracaat ederek talep etmeleri halinde sigorta primi işveren hissesi desteği uygulaması süresince işyerinden bu destek kapsamında muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde Sosyal Güvenlik Kurumuna her ay bildirilen kadın ve/veya genç (18-25 yaş) sigortalılardan çalışma süreleri 1 yılı aşanların sayısı hesaplanarak Teşvik Belgesi üzerinde herhangi bir işlem yapılmaksızın belgede belirtilen ilave istihdam sayısını geçmemek üzere, hesaplanan sayıda kadın ve/veya genç sigortalı için teşvik belgesinde belirtilen sürelerle her bir yıl için 1 ay ilave edilerek uygulanır.
  - Destek tutarı, teşvik belgesinde belirtilen orana karşılık gelen azami destek tutarının hesaplanmasında dikkate alınacak.
  - Bu destek, 29/06/2021 ve sonrasında yapılan yatırım teşvik belgesi müracaatlarına uygulanacak.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Son Dönemde Yapılan Önemli Değişiklikler

Vergi İndirimi

5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda 26.10.2021 tarihinde yapılan düzenleme ile:

- **1/1/2022 tarihinden itibaren yapılacak yatırım harcamalarına uygulanmak üzere** yatırım teşvik belgesi bazında yapılan yatırım harcamasına yatırıma katkı oranının uygulanmasıyla belirlenen tutarın %10'luk kısmı, kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken ayı takip eden ikinci ayın sonuna kadar talep edilmesi şartıyla, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç olmak üzere tahakkuk etmiş diğer vergi borçlarından terkin edilmek suretiyle kullanılabilir.
- Diğer vergi borçlarının terkini suretiyle kullanılan tutarın bir katına isabet eden yatırıma katkı tutarından vazgeçildiği kabul edilir.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Son Dönemde Yapılan Önemli Değişiklikler

Güneş ve Rüzgar Enerjisi Yatırımları

Yapılan düzenleme ile:

- Lisanssız faaliyet kapsamında ve bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücü ile sınırlı olmak kaydıyla, güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisi yatırımları ile rüzgâr enerjisine dayalı elektrik üretim tesisi yatırımları faiz/kâr payı desteği sağlanmaksızın, 1 inci, 2 nci ve 3 üncü bölgelerde gerçekleştirilmeleri halinde 4 üncü bölgede uygulanan, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı bölgelerde gerçekleştirilmeleri halinde ise bulunduğu bölgede uygulanan bölgesel desteklerden yararlanması sağlanmıştır.
  - Güneş enerjisine dayalı elektrik üretimi yatırımları kapsamında **güneş paneli ve güneş paneli taşıyıcı konstrüksiyon sistemleri**,
  - Rüzgâr enerjisine dayalı elektrik üretimi yatırımları kapsamında **kanat, jeneratör ve türbinler** yerli olarak temin edilmek zorundadır.

YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARI HAKKINDA KARAR

Son Dönemde Yapılan Önemli Değişiklikler

Stratejik Yatırım Konuları

- Endüstri bölgelerinde gerçekleştirilecek asgari 3 Milyar TL tutarındaki liman ve depolama tesisi yatırımlarının stratejik yatırım olarak desteklenebilmesi sağlanmaktadır.

Bölgesel Yatırım Konuları

- **Metal Eşya ürünlerinin üretimine yönelik yatırımların İstanbul ili hariç diğer bütün illerde belirli şartları sağlaması kaydıyla şartıyla bölgesel desteklerden faydalandırılmaktadır.**
- Sertifikalı tohum tasnif ve paketleme yatırımları bulunduğu bölgede uygulanan bölgesel desteklerden yararlandırılmıştır.

PROJE BAZLI TEŞVİK SİSTEMİ

Proje Bazlı Teşvik Sisteminin Amacı

- ❑ Ülkemizin mevcut durumda veya gelecekte ortaya çıkabilecek kritik ihtiyaçlarını karşılayabilecek,
- ❑ Arz güvenliğini sağlayabilecek,
- ❑ Dışa bağımlılığı azaltabilecek,
- ❑ Teknolojik dönüşümü gerçekleştirecek,
- ❑ Yenilikçi, Ar-Ge yoğun ve katma değeri yüksek **1 Milyar TL** üzerindeki *yatırım projelerinin proje bazlı olarak özel destek mekanizmaları ile desteklenmesidir.*

Proje Bazlı Teşvik Sistemi Mevzuatı

- Proje Bazlı Teşvik Sistemi kapsamında yatırımlar, Kanun ve Karar hükümleri çerçevesinde desteklenmektedir.
  - **20/8/2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun** (7/9/2016 tarihli Resmi Gazete)
  - **2016/9495 sayılı “Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar”** (26/11/2016 tarihli Resmi Gazete)
  - **2016/1 Sayılı Tebliğ** (28/12/2019 tarihli Resmi Gazete)

PROJE BAZLI TEŞVİK SİSTEMİ

Vergisel Destekler

KDV İstisnası

Gümrük Vergisi Muafiyeti

Vergi İndirimi veya İstisnası

KDV İadesi

İstihdam Destekleri

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği

Gelir Vergisi Stopajı Desteği

Nitelikli Personel Desteği

Finansman Destekleri

Enerji Desteği

Faiz veya Kâr Payı Desteği

Hibe Desteği

Sermaye Katkısı

Yatırım Yeri İle İlgili Destekler

Altyapı Desteği

Yatırım Yeri Tahsisi

Diğer Destekler

İzin, Tahsis, Ruhsat, Lisans ve Tescil Kolaylığı

Kamu Alım Garantisi

PROJE BAZLI TEŞVİK SİSTEMİ

Muhtemel Yatırım Konuları

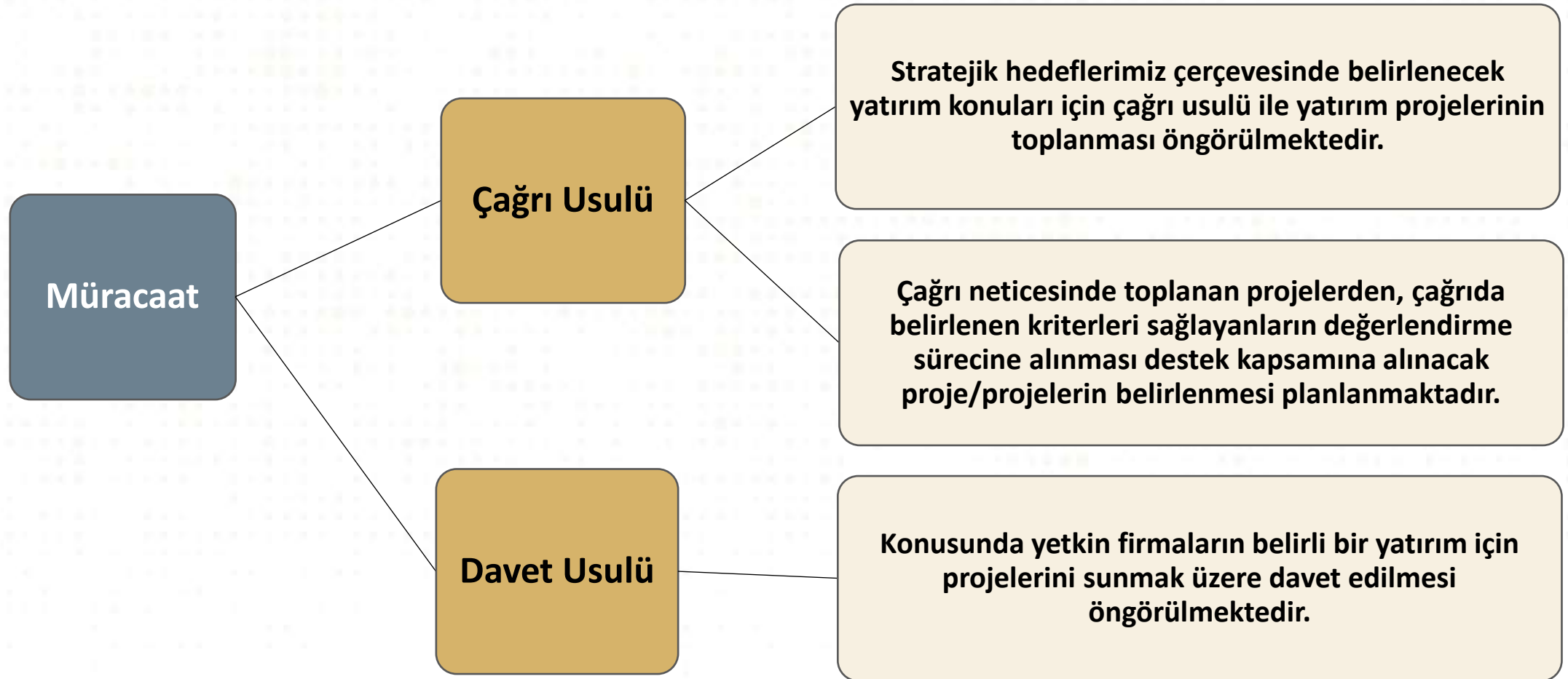

- Yenilenebilir enerji üretim teknolojileri
- Cevhere dayalı entegre metalürji tesisleri
- Petrokimya
- Sağlık teknolojileri (Tıbbi cihaz, ilaç v.b.)
- Ulaştırma teknolojileri, Tarım Teknolojileri
- Savunma sistemleri, uzay ve havacılık teknolojileri
- Biyoteknoloji, nanoteknoloji, bilişim ve haberleşme teknolojileri, vb.

Müracaat Toplama

PROJE BAZLI TEŞVİK SİSTEMİ

Süreç

PROJE BAZLI TEŞVİK SİSTEMİ

62 Yatırım Teşvik Belgesi 427 Milyar TL Sabit Yatırım

No	Firma Adı	Yatırım Konusu	Yatırım Yeri	Yatırım Tutarı (Milyon TL)	İlave İstihdam
1	Eti Bakır A.Ş.	Metal Geri Kazanım ve Entegre Gübre Tesisi	MARDİN / Mazıdağı	2.884	900
2	Sütaş Süt Ür. A.Ş.	Entegre Teknik Büyükbaş Hayvancılık	BİNGÖL/Merkez	1.229	1.012
3	Alvimedica Tıbbi Ür. A.Ş.	Muhtelif Kateter, İlaçlı Stent ve Kalp Kapakçığı üretimi	İSTANBUL / Çatalca Ser.Böl.	1.744	4.000
4	Atayurt İnş. A.Ş.	İngot ve Hücre Üretimi ile Entegre Güneş Paneli üretimi	MALATYA / Yeşilyurt OSB	1.608	1590
5	Oyak Renault Oto. Fabr.A.Ş.	Hibrit Motor Üretimi	BURSA	520	110
6	Ersan Petr. San. A.Ş.	Ham Petrol İşleme Rafinerisi	K.MARAŞ/Pazarcık	3.472	600
7	SASA Polyester San. A.Ş.	Petrokimya Üretim Tesisi (Polimer/Çips)	ADANA / Seyhan	2.494	1.207
8	BMC Oto. San.Tic. A.Ş.	Savunma Sanayi (Tekerlekli Muhtelif Zırhlı Araçlar)	SAKARYA / Karasu	440	600
9	BMC Oto. San.Tic. A.Ş.	Savunma Sanayi (Paletli Zırhlı Araçlar, Lazer Silahı, İnsansız Zırhlı Araç vb.)	SAKARYA / Karasu	2.333	1.000
10	İpek Mobilya San. Tic. A.Ş.	Çinko külçe	KAYSERİ / İncesu	1.101	1.020
11	Assan Alüm. San. Tic. A.Ş.	Direkt Soğutmalı Slab Döküm ve Sıcak Haddemeleme Yöntemi ile Alüminyum Yassı Mamul Üretimi	SAKARYA / Karasu	3.716	640
12	DowAksa İleri Komp. Malz. Ltd. Şti.	Karbon elyaf ve ara ürünlerinin üretimi ve geliştirilmesi	Yalova	2.233	434
13	BMC Oto. San.Tic. A.Ş.	Raylı Sistem Araçları (Hızlı Tren, Metro, Bölgesel Tren vb)	SAKARYA / Karasu	572	500
14	BMC Oto. San.Tic. A.Ş.	Dizel Motor (Çeşitli Güçlerde dizel Motor Üretimi)	SAKARYA / Karasu	585	600
15	TUSAŞ-Türk Hav. Uzay San. A.Ş.	Milli Muharip Uçak Ön Tasarımı	ANKARA	5.660	3.000
16	Bosch San. Tic. A.Ş.	Yeni Nesil Yüksek Basıncılı Benzinli Enjektör	BURSA/Nilüfer	1.900	606

PROJE BAZLI TEŞVİK SİSTEMİ

62 Yatırım Teşvik Belgesi 427 Milyar TL Sabit Yatırım

No	Firma Adı	Yatırım Konusu	Yatırım Yeri	Yatırım Tutarı (Milyon TL)	İlave İstihdam
17	Asil Çelik San.Tic. A.Ş.	Yüksek Alaşımli Dövme Çelik Ürünleri Üretimi	BURSA/Orhangazi	852	173
18	Kalyon Güneş Tekn. Ür. A.Ş.	Fotovoltaik Güneş Paneli Üretimi	ANKARA	3.700	2.635
19	Baykar Mak. San. Tic. A.Ş.	İnsansız Hava Aracı Üretimi	İSTANBUL / Esenyurt	600	1122
20	TUSAŞ-Türk Hav. Uzay San. A.Ş.	Üflemeli Tip Trisonik Rüzgar Tüneli Büyük Kesitli Ses Altı Akustik Rüzgâr Tüneli	ANKARA/ Kahramankazan	1.427	52
21	Gemlik Gübre San A.Ş.	Amonyak ve Nitrik Asit İmalatı	BURSA/Gemlik	1.500	150
22	TOGG San. Tic. A.Ş.	Elektrikli Otomobil	BURSA	22.000	4.323
23	Nero End. Sav. San. A.Ş.	Yarı İletken Sistem ve Sensör Üretimi	ANKARA	1.604	620
24	Oyak Sentetik Karbon Ürünleri San. ve Tic.A.Ş.	Karbon Siyahı Üretimi	HATAY	1.874	303
25	SASA Polyester San. A.Ş.	PTA ve polimer/cips üretimi	ADANA	11.272	1.350
26	TRBOR Bor Teknolojileri	Bor Karbür Ve Diğer Bor Esaslı İleri Teknoloji Malzemelerin Üretimi	BALIKESİR	592	285
27	Eldor Elektronik ve Plastik Malz. Ür. Ve Tic. Ltd. Şti.	Elektrikli Araç Sistemleri Üretimi	İZMİR	810	700
28	Ceyhan Polipropilen Üretim A.Ş.	Polipropilen üretimi	ADANA	8.225	590
29	Yürek Polimer	Polyester cips-polimer	BURSA	5.207	1.580
30	Aspilsan	Batarya	KAYSERİ	723	481
31	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	Elektrikli Ticari Araç Üretimi	KOCAELİ/Gölcük	20.501	3.000
32	Assan Group Mak. Sav. San. A.Ş.	Bomba, Bomba Gövdesi ve Havan Mühimmatı Üretimi	ANKARA, BOLU, KIRIKKALE	809	288

PROJE BAZLI TEŞVİK SİSTEMİ

62 Yatırım Teşvik Belgesi 427 Milyar TL Sabit Yatırım

No	Firma Adı	Yatırım Konusu	Yatırım Yeri	Yatırım Tutarı (Milyon TL)	İlave İstihdam
33	RB Karesi Tekst. San. Ve Tic. A.Ş.	Polimer/ Chips Üretimi	BALIKESİR	5.700	870
34	Aselsan Konya Silah Sistemleri A.Ş.	Silah ve Silah Sistemleri Üretimi	KONYA	831	168
35	Eti Bakır A.Ş.	Katot Bakır ve Kimyasal Gübre Üretimi	SAMSUN	1.572	300
36	Köksan Pet A.Ş.	Polyester cips-polimer	GAZİANTEP	754	318
37	Siro Silkroad	Batarya	BURSA	30.000	2.200
38	Meltem Kimya	Rpet Resin	ADANA	673	205
39	Migiteks	Elestan Üretimi	NİĞDE	2.872	500
40	TPAO (Türkiye Petrolleri A.O.)	Doğalgaz	ZONGULDAK	145.177	1.018
41	Akkim Kimya	Epoksi Reçine	YALOVA	1.831	72
42	Most Makine	Muhtelif Sektörler İçin Çelikten Mamul Nihai Ürünler	İZMİR/Aliağa	1.801	800
43	Tosyalı Gübre	Gübre	ZONGULDAK	31.500	1.020
44	Beyaz Kağıt	Bulaşık Makinesi Kapsülü	ADANA	657	200
45	TN Maleik	Maleik Anhidrit	KOCAELİ	3.289	88
46	Toyota Otomotiv	Hibrit Otomotiv Batarya	SAKARYA	6952	57
47	Smart Güneş	Fotovoltaik Güneş Paneli Üretimi	İZMİR	7.627	2.335

PROJE BAZLI TEŞVİK SİSTEMİ

62 Yatırım Teşvik Belgesi 427 Milyar TL Sabit Yatırım

No	Firma Adı	Yatırım Konusu - Ürün	Yatırım Yeri	Yatırım Tutarı (Milyon TL)	İlave İstihdam
48	Valeo Otomotiv San. Ve Tic. A.Ş.	Elektrik Tahrikli Kompresör	Bursa	4.250	600
49	Goldforce Savunma Sanayi A.Ş.	Barut ve Patlayıcı Madde Üretimi	Çorum	2.543	406
50	BG Maden San. ve Tic. A.Ş.	Yüksek Karbonlu Ferrokrom	Bursa	910	295
51	Polyteks Tek. San.Araş. Eğ.A.Ş.	Polimer/ Cips/ POY	Bursa	2.445	250
52	Al Metal Alüminyum Sanayi ve Tic. A.Ş.	Alüminyum Yassı Mamul Üretimi	Konya	2.398	492
53	Sarsılmaz Silah Sanayi A.Ş.	Askeri Tüfek ve Yarı Otomatik Tabanca	Düzce	1.345	286
54	ZSR	Tabanca Fişegi Makinelik Tüfek Fişegi	Balıkesir	768	202
55	Poly Gürteks San. ve Tic. A.Ş.	Polyester Cips ve POY İplik Üretimi	Gaziantep	724	333
56	Gedik Kaynak San. Ve Tic. A.Ş.	İleri teknoloji kaynak malzemeleri	Sakarya	903	309
57	Eti Alüminyum	Alüminyum Yassı Mamul Üretimi	Konya	3.011	285
58	BY Polimer	Polipropilen	Hatay	27.706	464
59	Karafiber	Selülozik Elyaf	Gaziantep	12.091	1.000
60	Merinos Halı San. Ve Tic. A.Ş.	Polimer/ Cips	Gaziantep	3.672	285
61	Balsu Gıda	Fındık Kabuğundan Aktif Karbon, Biyokömür ve Elektrik Üretilmesi	Sakarya	2.062	156
62	İstanbul Gübre San. A.Ş.	Amonyak ve Üre Gübre	Kocaeli	9.403	326

TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ PROGRAMI

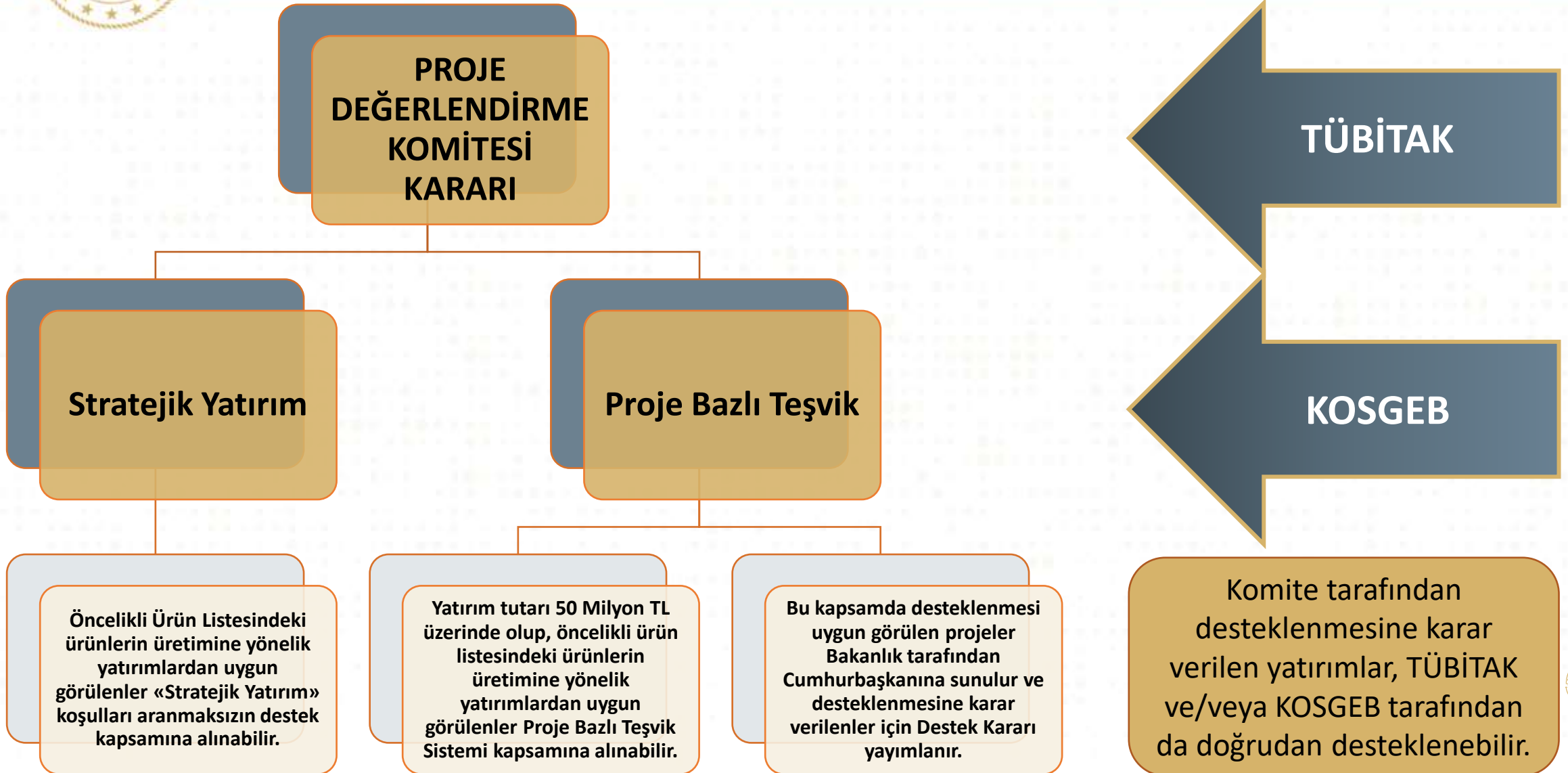
TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ PROGRAMI

- ❑ Bu program, dış ticaret verileri, talep gelişimi, rekabet yoğunluğu gibi çeşitli kriterler dikkate alınarak, orta-yüksek ve yüksek teknoloji sektörlerdeki ürünlerin ve bu sektörlerin gelişimi için kritik ürünlerin «Öncelikli Ürün Listesi» ile belirlenmesi ve bu ürünlerin Ar-Ge, yatırım ve üretim süreçlerinin bütüncül bir yaklaşımla desteklenmesine yönelik bir destek programıdır.
- ❑ Program kapsamındaki başvurular Program Değerlendirme Komitesi'nce değerlendirilerek destek kararı alınır.
- ❑ Program, Bakanlık tarafından belirlenecek çağrı planları dahilinde yürütülür. Programa yapılan başvurular, Program Değerlendirme Komitesi tarafından belirli kriterler dikkate alınarak değerlendirme ve önceliklendirmeye tabi tutulur.
- ❑ Destek çeşidi, oran ve süreleri Komite tarafından belirlenir.

TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ PROGRAMI

TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ PROGRAMI ÖNCELİKLİ ÜRÜN LİSTESİ

Sektörlere İlişkin Öncelikli Ürün Listesi

- ❑ Program kapsamında;
  - ❑ Kimya Sektöründe 281 Ürün
  - ❑ Eczacılık Sektöründe 82 Ürün
  - ❑ Tıbbi Cihaz Sektöründe 46 Ürün
  - ❑ Elektronik Sektöründe 161 Ürün
  - ❑ Elektrikli Teçhizat Sektöründe 89 Ürün
  - ❑ Makine Sektöründe 158 Ürün
  - ❑ Ulaşım araçları Sektöründe 66 Ürün
  - ❑ Diğer Sektörlerde 36 Ürün

Öncelikli ürün kapsamına alınmıştır.

TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ PROGRAMI

Stratejik Yatırım Destekleri		BÖLGELER	
		I – II – III – IV - V	VI
KDV İstisnası		✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓	✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	50	50
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		7 yıl	10 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi		✓	✓
Faiz veya Kâr Payı Desteği	İç Kredi	Yüksek teknoloji seviyesinde ürün üretimi için 10 puan, Diğerlerinde 8 puan	
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi	2 Puan	
	Azami Tutar	75 Milyon TL (Azami % 20)	
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		Yüksek teknoloji seviyesinde ürün üretimi için 7 Yıl, Diğerlerinde 5 Yıl	10 yıl
KDV İadesi		✓	✓

Proje Bazlı Teşvik Destekleri

Vergisel Destekler

KDV İstisnası

Gümrük Vergisi Muafiyeti

Vergi İndirimi veya İstisnası

KDV İadesi

İstihdam Destekleri

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği

Gelir Vergisi Stopajı Desteği

Nitelikli Personel Desteği

Finansman Destekleri

Enerji Desteği

Faiz veya Kâr Payı Desteği

Hibe Desteği

Sermaye Katkısı

Yatırım Yeri İle İlgili Destekler

Altyapı Desteği

Yatırım Yeri Tahsisi

Diğer Destekler

İzin, Tahsis, Ruhsat, Lisans ve Tescil Kolaylığı

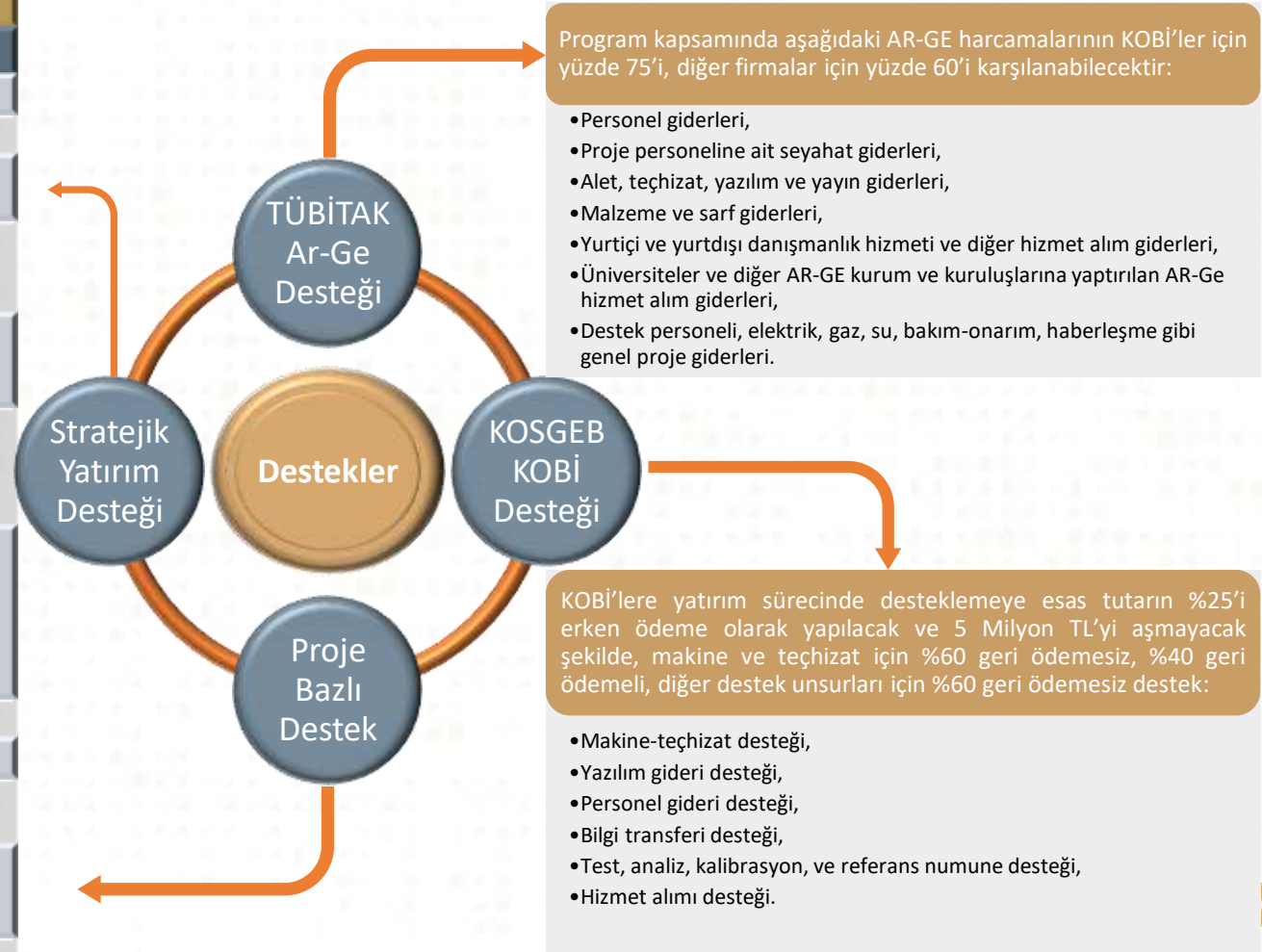
Kamu Alım Garantisi

TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ PROGRAMI

Destek Unsurları	Oran ve Süreler	
	Stratejik Yatırım	Proje Bazlı
KDV İstisnası	Var	Var
Gümrük Vergisi Muafiyeti	Var	Var
Vergi İndirimi	Y.K.O= %50 V.I.O= %90	Y.K.O= %200 V.I.O= %100
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	6. Bölgede: 10 Yıl Diğer Bölgelerde: 7 Yıl (Asgari Ücret)	10 Yıl (Brüt Ücret)
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği	Yüksek Teknoloji: 7 Yıl Orta-Yüksek: 5 Yıl (Asgari Ücret)	Yok
Gelir Vergisi Stopajı Desteği	10 Yıl (Asgari Ücret) Yüksek T.: 500 Kişi Orta-Yüksek T.: 300 Kişi	10 Yıl (Asgari Ücret) Kişi limiti yok
Faiz veya Kar Payı Desteği	TL Kredi Yüksek T.: 10 Puan Orta-Yüksek T.: 8 Puan Döviz Kredi 2 Puan Yatırımın %20'si 50 Milyon Limiti	10 Yıla Kadar Limitsiz
Yatırım Yeri Tahsis	Var	Var
KDV İadesi	Var	Var
Enerji Desteği	Yok	10 Yıl Enerji Giderinin Yarısı
Nitelikli Personel Desteği	Yok	20 x Brüt Asgari Ücret 5 Yıl
Sermaye Desteği	Yok	Var
Kamu Alım Garantisi	Yok	Var

CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMI

CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMI

- ❑ Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Yatırımların Desteklenmesi Hakkında 2018/11201 sayılı Karar 25 Ocak 2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- ❑ Görece az gelişmiş bölgelerde yatırım ortamının canlandırılarak üretim, istihdam ve ihracatın artırılması ve bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması amaçlanmaktadır.
- ❑ Cazibe Merkezleri Programı Kapsamındaki illerin OSB/EB'lerinde gerçekleştirilecek imalat sanayi yatırımları **(Desteklenmeyecek yatırım konuları hariç)** ile çağrı merkezi ve veri merkezi yatırımları desteklenebilir.
- ❑ Program kapsamında 31 Aralık 2022 tarihine kadar yapılacak olan müracaatlar değerlendirilecektir.

CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMI

CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMI KAPSAMINDAKİ İLLER

DESTEK KAPSAMI VE KOŞULLARI

- ❑ İmalat sanayi yatırımları için:
  - Organize sanayi bölgesi veya endüstri bölgesinde gerçekleştirilmesi ve asgari 2 milyon TL yatırım tutarı şartı
- ❑ Çağrı merkezi yatırımları için asgari 200 kişilik istihdam
- ❑ Veri merkezi yatırımları için asgari 5.000 m2 beyaz alan

CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMI

MÜRACAAT

- ❑ Cazibe Merkezleri Programı Kapsamındaki desteklerden yararlanabilmek için, gerekli belgeler ile birlikte Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na müracaat edilmesi gerekir.
- ❑ Bakanlık tarafından ön değerlendirmesi yapılan yatırım projeleri, dönemler itibariyle Değerlendirme Komitesi'ne sunulur.
- ❑ Komite tarafından desteklenmesi uygun görülen projeler için Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenir.

CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMI

CMP DESTEKLERİ		DESTEK ORAN VE SÜRELERİ
KDV İstisnası		✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	50 (OSB 55)
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		10 yıl (OSB 12 Yıl)
Yatırım Yeri Tahsis		✓
Faiz veya Kâr Payı Desteği	İç Kredi	7 Puan
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi	2 Puan
	Azami Tutar	1,8 Milyon TL
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		10 yıl
Enerji Desteği		% 30; azami 3 yıl, yatırım tutarının % 25'i, 10 milyon TL

*İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında; 1/1/2017 ile 31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için yatırıma katkı oranı her bir bölgede geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, vergi indirimi oranı tüm bölgelerde %100 oranında ve yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde kullanılacak oranı %100 olarak uygulanır. Aynı sektörde, 1/1/2017 ile 31/12/2024 tarihleri arasında gerçekleştirilecek bina-inşaat harcamaları KDV iadesinden yararlanır.

CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMI

2018 –2023 Dönemi CMP Kapsamında (11201 Sayılı Karar) Düzenlenen Yatırım Teşvik Belgeleri

YIL	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
2018	4	68	805
2020	20	594	2.808
2021	154	8.815	15.445
2022	164	9.610	26.551
2023/Temmuz	359	39.790	20.766
Genel Toplam	701	58.878	66.375

İnteraktif Yatırım Teşvik Belgesi İstatistikleri

- ❑ Ocak 2015'ten itibaren bütün yatırım istatistikleri, görselliği artırılmış zengin bir içerikle interaktif hale getirildi.
- ❑ Meslek Odaları, yatırımcılar, araştırmacılar ve akademisyenler için kaliteli ve kıyaslamaya imkan veren bir veri bankası hazırlandı.
- ❑ Sektörel düzeyde trendlerin takip edilmesi ve harita üzerinde istatistiklerin görülmesi sağlandı.
- ❑ İnteraktif Yatırım Teşvik Belgesi İstatistik Raporuna Genel Müdürlüğümüz internet sayfasında «Yatırım Teşvik İstatistikleri» bölümünden ulaşılabilmektedir.

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoia0WNiYWEyOWEtM2Q1OS00NzQyLWEzMTgtNmU3ZjdjYjM5YWFjIiwidCI6IjM3Y2E0YWM5LWJkNjUtNDBmYy1iMDU0LWQyZmZmNDRmMTJjOCIsImMiOjI9>

GENEL MÜDÜRLÜĞÜMÜZÜN DİĞER GÖREVLERİ

- ❑ **Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması** (YKTK) Anlaşması müzakereleri kapsamında 2022 yılında 7 müzakere gerçekleştirilmiş; 3 Anlaşma imzalanmıştır.
- ❑ Sabit sermaye yatırımı karşılığı **vatandaşlık uygulamasına** ilişkin mevzuatta belirtilen tutarda sabit sermaye yatırımı gerçekleştirdiği tespit edilen yabancı uyruklu şahıslara uygunluk belgesi verilmeye devam edilmiştir.
- ❑ Kamu ve özel sektörün yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik ortak yürüttüğü çalışmalarda önemli bir platform niteliğinde olan **YOİKK** çalışmalarının sekretarya faaliyetleri sürdürülmüştür.
- ❑ Türkiye’de faaliyet gösteren uluslararası sermayeli şirketlerin ve **irtibat bürolarının** listelerinin sektör ve ülke bilgileriyle birlikte hazırlanması çalışmaları Bakanlık web sitesinde yayımlanmış ve Türkiye’de irtibat bürosu kurmak isteyen yurtdışında yerleşik şirketler için irtibat bürosu kuruluş izni, süre uzatımları ve bu konuyla ilgili izleme ve takip işlemleri sürdürülmüştür.

SEGE DEĞİŞKENLERİ

Tablo 1. Değişken Listesi

		Veri Kaynağı	Yılı	Birimi
I	Demografi Değişkenleri			
1	Nüfus Yoğunluğu	TÜİK	2014	Kişi/km ²
2	Yaşa Özel Doğurganlık Oranı	TÜİK	2014	Binde
3	Net Göç Hızı	TÜİK	2014	Binde
4	Şehirleşme Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
II	İstihdam Değişkenleri			
1	İşsizlik Oranı	TÜİK	2013	Yüzde
2	İşgücüne Katılma Oranı	TÜİK	2013	Yüzde
3	Çalışma Çağındaki Nüfusun İL Nüfusuna Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
4	İmalat Sanayii İstihdamının Sigortalı İstihdam İçindeki Oranı	SGK	2014	Yüzde
5	Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Aktif Çalışanların İL Nüfusuna Oranı	SGK	2014	Yüzde
6	Ortalama Günlük Kazanç	SGK	2014	TL
7	Ortalama Günlük Kazanç - Kadın	SGK	2014	TL
III	Eğitim Değişkenleri			
1	Okuryazar Kadın Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
2	Genel Ortaöğretim Net Okullaşma Oranı	MEB	2014	Yüzde
3	Mesleki ve Teknik Liseler Okullaşma Oranı	MEB	2014	Yüzde
4	YGS Ortalama Başarı Puanı	ÖSYM	2014	Puan
5	Yükseköğül veya Fakülte Mezunu Nüfusun 22 Yaş ve Üzeri Nüfusa Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
IV	Sağlık Değişkenleri			
1	Yüz Bin Kişiye Düşen Hastane Yatak Sayısı	TÜİK	2014	Adet
2	On Bin Kişiye Düşen Hekim Sayısı	TÜİK	2014	Kişi
3	On Bin Kişiye Düşen Diş Hekimi Sayısı	TÜİK	2014	Kişi
4	On Bin Kişiye Düşen Eczane Sayısı	TİTCK	2014	Adet
5	Primi Devlet Tarafından Ödenen Nüfusun İL Nüfusuna Oranı	SGK	2014	Yüzde
V	Rekabetçi ve Yenilikçi Kapasite Değişkenleri			
1	Kişi Başına Düşen İhracat Tutarı	TÜİK	2014	ABD Doları
2	İmalat Sanayii İşyerlerinin Türkiye İçindeki Payı	SGK	2014	Yüzde
3	İmalat Sanayii Kayıtlı İşyeri Oranı	SGK	2014	Yüzde
4	Kişi Başı Sanayi Elektrik Tüketimi	TÜİK	2014	kWh
5	OSB'lerde Üretim Yapılan Parsellerin Türkiye İçindeki Payı	STB	2014	Yüzde
6	KSS İşyeri Sayısının Türkiye İçindeki Payı	STB	2014	Yüzde
7	On Bin Kişiye Düşen Yabancı Sermayeli Şirket Sayısı	HMB	2014	Adet
8	Yüz Bin Kişiye Düşen Marka Başvuru Sayısı	TÜRKPATENT	2014	Adet

		Veri Kaynağı	Yılı	Birimi
	Rekabetçi ve Yenilikçi Kapasite Değişkenleri-Devam			
9	Yüz Bin Kişiye Düşen Patent Başvuru Sayısı	TÜRKPATENT	2014	Adet
10	Yüksek Lisans veya Doktora Sahibi Nüfusun 30 Yaş ve Üzeri Nüfusa Oranı	TÜİK	2014	On Binde
11	Tarımsal Üretim Değerinin Türkiye İçindeki Payı	TÜİK	2014	Yüzde
12	Turizm Yatırım-İşletme ve Belediye Belgeli Yatak Sayısının Türkiye İçindeki Payı	KTB	2014	Yüzde
13	Teşvik Belgeli Yatırım Tutarının Türkiye İçindeki Payı	STB	2014	Yüzde
VI	Mali Değişkenler			
1	Banka Kredilerinin Türkiye İçindeki Payı	TBB	2014	Yüzde
2	Kişi Başına Düşen Banka Mevduatı Tutarı	TBB	2014	Bin TL
3	Bin Kişiye Düşen İnternet Bankacılığı Aktif Bireysel Müşteri Sayısı	TBB	2014	Kişi
4	Bin Kişiye Düşen İnternet Bankacılığı Aktif Kurumsal Müşteri Sayısı	TBB	2014	Kişi-Şirket
5	Kişi Başına Düşen Merkezi Bütçe Geliri	HMB	2014	Bin TL
6	Kişi Başı GSYH	TÜİK	2014	TL
VII	Erişilebilirlik Değişkenleri			
1	Kırsal Kesim Asfalt-Beton Köy Yolu Oranı	İB	2014	Yüzde
2	Hane Başına Sabit Genişbant İnternet Abone Sayısı	BTK	2014	Adet
3	Kişi Başına Düşen Mobil Telefon Abone Sayısı	BTK	2014	Adet
4	Otoyol ve Devlet Yollarının Yük/Km Değeri	TCK	2014	Ton/km
5	Demiryolu Hattının İlin Yüzölçümüne Oranı	TCDD, TÜİK	2014	km/km ²
VIII	Yaşam Kalitesi Değişkenleri			
1	Bin Kişiye Düşen AVM Brüt Kiralanabilir Alan	AYD, TÜİK	2014	m ²
2	İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi ile Hizmet Verilen Nüfusun Belediye Nüfusu İçindeki Oranı	TÜİK	2014	Yüzde
3	Kişi Başı Mesken Elektrik Tüketimi	TÜİK	2014	mWh
4	Bin Kişiye Düşen Özel Otomobil Sayısı	TÜİK	2014	Adet
5	Kükürtdioksit (SO ₂) Ortalama Değeri	ÇŞB	2014	µg/m ³
6	Sosyal Güvenlik Kapsamı Dışında Kalan Nüfusun İL Nüfusuna Oranı	SGK	2014	Yüzde
7	Yüz Bin Kişi Başına Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlü Sayısı	TÜİK	2014	Kişi
	Değişken Sayısı: 52			

SEGE SIRALAMASI

Tablo 15. Birinci Kademe Gelişmiş İller

İller	SEGE 2017 Sırası	SEGE 2017 Endeks Değeri
İstanbul	1	4,051
Ankara	2	2,718
İzmir	3	1,926
Kocaeli	4	1,787
Antalya	5	1,642
Bursa	6	1,336
Eskişehir	7	1,278
Muğla	8	1,175
Tekirdağ	9	1,014

Tablo 17. Üçüncü Kademe Gelişmiş İller

İller	SEGE 2017 Sırası	SEGE 2017 Endeks Değeri
Mersin	25	0,413
Trabzon	26	0,389
Adana	27	0,353
Zonguldak	28	0,333
Uşak	29	0,278
Gaziantep	30	0,250
Samsun	31	0,242
Burdur	32	0,211
Kırıkkale	33	0,211
Düzce	34	0,200
Karaman	35	0,177
Rize	36	0,174
Kütahya	37	0,170

Tablo 19. Beşinci Kademe Gelişmiş İller

İller	SEGE 2017 Sırası	SEGE 2017 Endeks Değeri
Sinop	52	-0,317
Giresun	53	-0,323
Osmaniye	54	-0,367
Çankırı	55	-0,379
Tokat	56	-0,381
Niğde	57	-0,395
Kahramanmaraş	58	-0,416
Tunceli	59	-0,439
Ordu	60	-0,486
Erzurum	61	-0,531
Kilis	62	-0,570
Yozgat	63	-0,589
Gümüşhane	64	-0,623
Bayburt	65	-0,629

Tablo 20. Altıncı Kademe Gelişmiş İller

İller	SEGE 2017 Sırası	SEGE 2017 Endeks Değeri
Adıyaman	66	-0,926
Ardahan	67	-0,983
Diyarbakır	68	-1,074
Kars	69	-1,125
Iğdır	70	-1,179
Bingöl	71	-1,208
Batman	72	-1,324
Şanlıurfa	73	-1,350
Mardin	74	-1,396
Siirt	75	-1,405
Bitlis	76	-1,428
Van	77	-1,452
Hakkari	78	-1,518
Muş	79	-1,704
Ağrı	80	-1,752
Şırnak	81	-1,788

Tablo 16. İkinci Kademe Gelişmiş İller

İller	SEGE 2017 Sırası	SEGE 2017 Endeks Değeri
Denizli	10	0,923
Sakarya	11	0,832
Yalova	12	0,796
Bolu	13	0,760
Konya	14	0,668
Aydın	15	0,599
Isparta	16	0,564
Kayseri	17	0,560
Kırklareli	18	0,557
Bilecik	19	0,556
Çanakkale	20	0,548
Edirne	21	0,534
Karabük	22	0,513
Manisa	23	0,490
Balıkesir	24	0,476

Tablo 18. Dördüncü Kademe Gelişmiş İller

İller	SEGE 2017 Sırası	SEGE 2017 Endeks Değeri
Amasya	38	0,054
Hatay	39	0,017
Nevşehir	40	-0,015
Afyonkarahisar	41	-0,023
Elazığ	42	-0,061
Kırşehir	43	-0,085
Malatya	44	-0,113
Sivas	45	-0,137
Bartın	46	-0,140
Erzincan	47	-0,150
Kastamonu	48	-0,224
Artvin	49	-0,235
Çorum	50	-0,262
Aksaray	51	-0,271

DEPREM SONRASI DÜZENLEMELER

TAMAMLANMIŞ SAYILMA

- Adana, Adıyaman, Batman, Bingöl, Diyarbakır, Elâzığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Malatya, Mardin, Niğde, Osmaniye, Şanlıurfa ve Tunceli illeri ile Sivas İli Gürün İlçesinde yapılmakta olan yatırımlardan;
  - Genel teşvik uygulamaları kapsamında düzenlenen ve 6/2/2023 tarihi itibari ile
    - a) Yatırım süresi biten ve tamamlama vizesi yapılmamış yatırım teşvik belgeleri talep alınmaksızın,
    - b) Yatırım süresi devam eden yatırım teşvik belgeleri 12/3/2023 tarihinden itibaren üç ay içinde talep edilmesi halinde,
  - Bölgesel, büyük ölçekli ve stratejik teşvik uygulamaları kapsamında düzenlenen ve 6/2/2023 tarihi itibarıyla tamamlama vizesi yapılmamış yatırım teşvik belgeleri, 12/3/2023 itibaren üç ay içinde talep edilmesi halinde, desteklerin durdurulması ve yararlanılan desteklerin geri alınmaması şartıyla

mevcut haliyle tamamlanmış sayılacaktır.

ÖNCELİKLİ YATIRIM, SÜRE UZATIMI, FAİZ VEYA KÂR PAYI ÖDEMELERİ

- Vulkanize edilmiş kauçuktan **taşıyıcı kolonlar ve transmisyon kolonları** üretimine yönelik yatırımlar öncelikli yatırımlar kapsamına alınarak **5 inci bölge** desteklerinden yararlandırılmıştır.
- Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illeri ile Sivas İlinin Gürün İlçesinde yapılmakta olan yatırımlar için düzenlenen yatırım teşvik belgelerinin süresi herhangi bir talep alınmaksızın **üç yıl** uzatılmıştır.
- Yukarıda belirtilen iller ve ilçede yapılmakta olan yatırımlar için düzenlenen yatırım teşvik belgeleri ile 31/12/2024 tarihine kadar yapılacak olan müracaatlara istinaden düzenlenecek olan yatırım teşvik belgeleri kapsamında sağlanacak olan faiz veya kâr payı desteği ödemelerinde aranan koşullar 3/2025 dönemine kadar esnetilmiştir.

KAPSAM

Yapılan düzenlemenin kapsamına asgari **1 milyon 500 bin TL** sabit yatırım tutarındaki;

- **Yeni teşvik belgesi** başvurusu kapsamında yapılacak olan yatırımlar,
- Deprem nedeniyle **hasar gören yatırımların yerine konulması** amacıyla yapılacak yatırımlar,
- 2012/3305 sayılı «Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar» veya 2018/11201 sayılı «Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Karar» kapsamında yatırım süresi devam eden ve tamamlama vizesi yapılmamış yatırım teşvik belgeleri kapsamındaki yatırımlar alınmıştır.

KAPSAM

- 2012/3305 sayılı Kararın Ek-4 ünde belirtilen teşvik edilmeyecek yatırım konuları ile teşviki belirli şartlara bağlı yatırım konularına ilişkin kısıtlara bakılmaz.

Ancak;

- **Demir çelik** ürünlerinin üretimine yönelik yatırımlarda sadece depremden zarar gören yatırım unsurlarının **yenilenmesine** yönelik yatırımlar,
- **Hazır beton** yatırımlarında ise **asgari 100 m³ /saat** ve üzerindeki ve **sadece komple yeni yatırımlar** düzenleme kapsamındaki desteklerden yararlanabilir.
- **2012/3305 sayılı Karar kapsamında desteklenen yatırım konuları (İmalat sanayi hariç)**, 2012/3305 sayılı Karar'ın Ek-4 ünde belirtilen kısıtlamalar dikkate alınarak desteklenir.

KAPSAM - İLÇELER

ADIYAMAN	ELAZIĞ	GAZİANTEP	HATAY	KAHRAMANMARAŞ	KİLİS	MALATYA	OSMANİYE	SİVAS
BESNİ	ALACAKAYA	ARABAN	ALTINÖZÜ	AFŞIN	MUSABEYLİ	AKÇADAĞ	BAHÇE	GÜRÜN
ÇELİKHAN	ARICAK	İSLAHİYE	ANTAKYA	ANDIRIN	POLATELİ	ARAPGİR	HASANBEYLİ	
GERGER	BASKİL	NURDAĞI	ARSUZ	ÇAĞLAYANCERİT		ARGUVAN		
GÖLBAŞI	KARAKOÇAN		BELEN	DULKADİROĞLU		BATTALGAZİ		
KAHTA	KEBAN		DEFNE	EKİNÖZÜ		DARENDE		
MERKEZ	KOVANCILAR		DÖRTYOL	ELBİSTAN		DOĞANŞEHİR		
SAMSAT	MADEN		ERZİN	GÖKSUN		DOĞANYOL		
SİNCİK	PALU		HASSA	NURHAK		HEKİMHAN		
TUT	SİVRİCE		İSKENDERUN	ONİKİŞUBAT		KALE		
			KIRIKHAN	PAZARCIK		KULUNCAK		
			KUMLU	TÜRKOĞLU		PÜTÜRGE		
			PAYAS			YAZIHAN		
			REYHANLI			YEŞİLYURT		
			SAMANDAĞ					
			YAYLADAĞI					

DESTEK UNSURLAR

DESTEK UNSURLARI		GEÇİCİ 1 NCI MADDE KAPSAMINDAKİ DESTEK ORAN VE SÜRELERİ	CMP DESTEK ORAN VE SÜRELERİ
KDV İstisnası		✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓	✓
Vergi İndirimi (YKO)		% 50 (OSB'de 55)	50 (OSB'de 55)
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		10 yıl (OSB'de 12 yıl)	10 yıl (OSB'de 12 yıl)
Yatırım Yeri Tahsisi		✓	✓
Faiz veya Kâr Payı Desteği	İç Kredi	7 Puan	7 Puan
	Döviz / Dövizle Endeksli Kredi	2 Puan	2 Puan
	<i>Azami Tutar</i>	30 Milyon TL/ yatırımın %10'u	1,8 Milyon TL
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		10 yıl	10 yıl

YERİNE KOYMA YATIRIMLARI

Yerine koyma yatırımları, hasar gören bina-inşaat ve/veya makine-teçhizatın yerine konulmasına (yeniden inşası, tamiri, yenilenmesi, revizyonu vd.) yönelik yatırımları tanımlamakta olup;

- Tamamlama vizesi yapılmış veya
- Yatırım teşvik belgesi bulunmayan

ve depremler nedeniyle hasar gören yatırımların yerine konulmasına yönelik yatırımlarda hasar yoğunluğuna göre kademeli biçimde değişen istihdam destekleri uygulaması getirilmiştir.

YERİNE KOYMA YATIRIMLARI

Hasar Türüne Göre Belirlenecek Mevcut ve İlave İstihdam Tablosu

Hasar Türü	Belgeye Kaydedilecek Mevcut İstihdam/Tespit Edilen Mevcut İstihdam	Desteklerden Yararlanacak İlave İstihdam/Tespit Edilen Mevcut İstihdam
Yıkık ya da Yıkılan*	-	%100
Ağır Hasarlı*	%25	%75
Orta Hasarlı**	%50	%50
Az Hasarlı**	%75	%25
Hasarsız (sadece makine teçhizat hasarı)**	%90	%10

*Sigorta primi işveren hissesi desteği ile sigorta primi desteği toplamının üst sınırı bulunmamaktadır.

** Sigorta primi işveren hissesi desteği ile sigorta primi desteği toplamı, gerçekleşen sabit yatırım tutarının % 200 ünü geçemez.

YERİNE KOYMA YATIRIMLARI

- Yapı hasarı için; **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı** tarafından düzenlenen hasar tespit raporu,
- Makine teçhizat hasarı için; **ilgili sigorta şirketinden** veya **Bakanlık İl Müdürlüklerinin** makine ve teçhizat hasarına ilişkin raporu aranır.

BAŞVURU

Başvurular, E-TUYS üzerinden alınacak olup,

- 11/3/2023 tarihli ve 134 sayılı «Olağanüstü Hal Kapsamında Bölgesel Kalkınma İle Yatırım Teşviklerine İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi»nin 4 üncü maddesi uyarınca, Cazibe Merkezleri Programı kapsamında aranan Komite Kararı, **12/3/2023-12/6/2023** tarihleri arasında yapılacak başvurularda aranmamaktadır.
- **13/6/2023 tarihi ve sonrasında** yapılacak başvurularda ise Kararda belirtilen Komite Kararı aranmaya devam edilecektir.

Teşekkürler

Dr. Mehmet Yurdal ŞAHİN

Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü

Genel Müdür V.